

Uitspraak Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening nr. 2022-0011

(mr. C.A. Joustra, voorzitter, prof. dr. mr. R.H. de Bock, J.C.H. Kars AAG CERA, mr. G.C.C. Lewin, W.J. Steenhoven, leden en mr. H.C. Dobbelaar-ten Cate, secretaris)

Beroepschrift ontvangen op : 1 november 2021
Ingediend door : De consument en de partner, gezamenlijk de consumenten
Wederpartij : Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V., gevestigd te Den Haag, verder te noemen de financiële dienstverlener
Datum uitspraak : 7 maart 2022

Samenvatting

Overkreditering. Inlichtingen van de consument. De consument heeft als tussenpersoon gewerkt. Ten behoeve van een hypotheek en een aanvullende hypotheek voor de consument en zijn partner heeft een vennootschap waarbij de consument betrokken is, als kredietbemiddelaar inkomensgegevens verstrekt aan de financiële dienstverlener. De consument klaagt dat overkreditering heeft plaatsgehad en dat de financiële dienstverlener de verstrekte inkomensgegevens had moeten controleren. De Geschillencommissie heeft de vordering afgewezen op grond van verjaring. De Commissie van Beroep laat in het midden of de vordering is verjaard, maar oordeelt op inhoudelijke gronden dat de vordering terecht is afgewezen. De Commissie van Beroep bevestigt de beslissing van de Geschillencommissie.

[Klik hier voor de uitspraak van de Geschillencommissie](#)

I. De procedure in beroep

- 1.1 Bij een op 1 november 2021 ontvangen beroepschrift hebben de consumenten bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening (hierna: de Commissie van Beroep) beroep ingesteld tegen een uitspraak van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening (hierna: de Geschillencommissie) van 1 oktober 2021 (dossiernummer [nummer], gepubliceerd onder nummer 2021-0852).
- 1.2 De financiële dienstverlener heeft een op 15 december 2021 gedateerd verweerschrift ingediend.
- 1.3 Bij brief van 31 januari 2022 heeft de financiële dienstverlener stukken ingediend.
- 1.4 De gemachtigde van de consumenten heeft hierop gereageerd bij brief van 7 februari 2022, met bijlagen.
- 1.5 De mondelinge behandeling heeft plaatsgehad op 14 februari 2022. De consument is verschenen, bijgestaan door de gemachtigde van de consumenten mr. H.Akbaba, advocaat te Breda. Namens de financiële dienstverlener is mr. [naam] verschenen, bijgestaan door de gemachtigde mr. E.A.L. van Emden, advocaat te Den Haag. Partijen hebben hun standpunten toegelicht en vragen van de Commissie van Beroep beantwoord. De financiële dienstverlener heeft daarbij spreek aantekeningen overgelegd.

2. De procedure bij de Geschillencommissie

Voor het verloop van de procedure bij de Geschillencommissie verwijst de Commissie van Beroep naar de uitspraak van de Geschillencommissie van 1 oktober 2021.

3. Feiten

- 3.1 De Commissie van Beroep gaat uit van de feiten die de Geschillencommissie heeft vermeld in de uitspraak onder 2.1 tot en met 2.9. De feiten zijn niet betwist en worden voor zover relevant aangevuld met enkele andere feiten die tussen partijen vaststaan. Kort gezegd gaat het om het volgende.
- 3.2 De consument heeft als assurantietussenpersoon gewerkt. Sinds 1997 was hij betrokken bij verschillende besloten vennootschappen, waaronder de besloten vennootschap [X]. Volgens een uittreksel uit het handelsregister bestaan de activiteiten van [X] uit bemiddeling bij het tot stand komen van verzekerings- en financieringsovereenkomsten, in het bijzonder op het gebied van werknemersvoorzieningen, zoals spaarloonregelingen en collectieve verzekeringen.
- 3.3 Ten behoeve van een aanvraag van een hypothecaire lening voor de consumenten heeft de consument op 15 november 2001 namens [X] een 'overzicht van de invoergegevens' opgemaakt, waarop als benodigde lening staat vermeld: f 1.300.000,-, en als bruto jaarinkomen van de aanvrager: f 211.000,-. Deze bedragen in gulden komen overeen met € 589.914,28 en € 95.747,63 in euro's.
Bij brief van 22 februari 2002 heeft de financiële dienstverlener een aanbieding aan de consumenten gedaan voor een hypothecaire lening van € 589.914,28.
De consumenten hebben deze aanbieding voor akkoord ondertekend.
[X] heeft een 'overzicht van de invoergegevens' van 27 februari 2002 opgemaakt, waarop als benodigde lening staat vermeld: € 589.914,-, en als bruto jaarinkomen van de aanvrager: € 95.748,-. Deze bedragen staan ook vermeld op de 'hypotheekberekening' die de consument namens [X] voor zichzelf en de partner heeft opgesteld en die eveneens op 27 februari 2002 is gedateerd.
De financiële dienstverlener heeft de hypothecaire lening van € 589.914,28 verstrekt aan de consumenten.
- 3.4 Door middel van (een bijlage bij) een aanvraagformulier is in september 2003 een tweede hypothecaire lening van € 170.000,- voor de consumenten bij de financiële dienstverlener aangevraagd. Het formulier is ondertekend door de consument en verzonden vanuit een faxnummer dat op naam van [X] staat. Op het formulier staat vermeld dat de consument een vast bruto-inkomen van € 80.000,- per jaar en een variabel bruto-inkomen van € 30.000,- per jaar heeft en staat [X] als werkgever van de consument vermeld. Bij brief van 1 oktober 2003 heeft een aan een accountantskantoor verbonden medewerker bericht dat de directie van [X] had meegedeeld dat de inkomsten van de consument voor zijn werkzaamheden voor [X] in 2003 € 90.000,- zullen bedragen. Blijkens een aanbieding van 20 oktober 2003 die de consumenten voor akkoord hebben ondertekend, heeft de financiële dienstverlener een tweede hypothecaire lening van € 50.000,- verstrekt.

- 3.5 Medio 2004 is bij de consumenten een achterstand ontstaan in de betaling van de maandlasten voor de hypothecaire lening. Begin 2009 en eind 2013 heeft de financiële dienstverlener aangezegd de verhuurde woning executoriaal te zullen verkopen, maar beide keren heeft de financiële dienstverlener daarvan afgezien nadat de consumenten betalingen hadden gedaan en/of aanvullende zekerheden hadden verstrekt.

4. Klacht en uitspraak Geschillencommissie

- 4.1 De Geschillencommissie heeft de klacht van de consumenten als volgt weergegeven: de consumenten stellen dat er sprake is van overkreditering. De financiële dienstverlener had nooit in 2002 en 2003 de hypothecaire leningen mogen verstrekken aan de consumenten. Het totale inkomen van de consumenten was onvoldoende voor de verstrekte financieringen. Het totale jaarinkomen van de consument bedroeg in 2002 slechts circa € 38.000,- en de partner beschikte niet over een inkomen. Op de financiële dienstverlener rust een zelfstandige onderzoeksplicht. De financiële dienstverlener heeft echter nagelaten voldoende onderzoek te doen naar de werkelijke inkomenspositie van de consumenten. Verder hebben de consumenten al jaren last van de financiële dienstverlener als hypotheekverstrekker, omdat de financiële dienstverlener achter de schermen zakelijk en privé aan elkaar heeft gekoppeld. Daarbij heeft de financiële dienstverlener bij haar eenzijdige oplossing geen rekening gehouden met de wensen en mogelijkheden van de consumenten, die door toedoen van de financiële dienstverlener in de huidige situatie zijn beland. De consumenten vorderen van de financiële dienstverlener vergoeding aan reeds betaalde rente voor de hypothecaire leningen die in 2002 en 2003 zijn verstrekt, vermeerderd met wettelijke rente vanaf 1 maart 2002. Daarnaast vorderen de consumenten dat de nog te betalen rente voor de hypothecaire leningen komt te vervallen.
- 4.2 De Geschillencommissie heeft de vordering afgewezen op grond van haar oordeel dat de vordering is verjaard.

5. Beoordeling van het beroep

- 5.1 In het midden kan blijven of de vordering is verjaard. Ook indien de vordering niet is verjaard, is zij terecht afgewezen. Dit oordeel baseert de Commissie van Beroep op de volgende overwegingen.
- 5.2 De financiële dienstverlener heeft voorafgaand aan het verstrekken van de eerste hypothecaire lening inlichtingen bij de consumenten ingewonnen over hun inkomens- en vermogensposities. Hij heeft immers het 'overzicht van de invoergegevens' van 15 november 2001 ontvangen van [X] of de consument. De daarop vermelde inkomensgegevens werden herhaald op het door [X] opgemaakte 'overzicht van de invoergegevens' van 27 februari 2002. Deze stukken vermelden als inlichting dat de consument een bruto jaarinkomen had van € 95.748,-. Ook voorafgaand aan het verstrekken van de tweede hypothecaire lening heeft de financiële dienstverlener inlichtingen bij de consumenten ingewonnen over hun inkomens- en vermogensposities. Hij heeft immers het formulier met inkomensgegevens in september 2003 en de brief van het accountantskantoor ontvangen van 1 oktober 2003 van [X] of van

de consument. Deze stukken vermelden als inlichting dat de consument een bruto jaarinkomen had van rond de € 90.000,-.

Partijen zijn het erover eens dat indien deze inlichtingen juist zijn, er geen overkreditering heeft plaatsgehad. De consumenten stellen echter dat deze inlichtingen onjuist zijn en dat de consument in werkelijkheid een bruto jaarinkomen had van € 38.000,-. Het standpunt van de consumenten komt erop neer dat de financiële dienstverlener niet zonder meer op de door de consument verstrekte inlichtingen over zijn bruto jaarinkomen had mogen afgaan, maar die had moeten controleren.

- 5.3 De consumenten hebben gesteld dat de consument geen speciale kennis of opleiding heeft op het gebied van hypothecaire leningen en dat hij daarover ook niet adviseerde. De financiële dienstverlener heeft daartegenover een LinkedIn-pagina van de consument overgelegd, waarop als 'Specialties' van de consument onder meer (als eerste) 'hypotheken' staat vermeld. Verder heeft de financiële dienstverlener delen uit hypotheekdossiers overgelegd waaruit blijkt dat de consument (namens X) een rol heeft gespeeld bij de aanvraag van hypotheken. Ook heeft de financiële dienstverlener een mail overgelegd waarin een medewerker van AFM bericht dat [X] over een vergunning beschikte, onder meer voor het adviseren en bemiddelen in hypothecair krediet. Gelet op deze door de financiële dienstverlener overgelegde stukken en op het onbetwiste feit dat de consument als assurantietussenpersoon heeft gewerkt, moet worden aangenomen dat de consument heel goed wist dat van hem verwacht werd dat hij geen onjuiste inlichtingen over zijn inkomen zou verstrekken bij de aanvraag van de hypothecaire leningen. Ook moet hij heel goed hebben geweten dat hoe hoger het inkomen was dat hij zou opgeven, des te hoger de maximaal te verstrekken lening zou zijn en des te hoger ook de daaraan verbonden maandlasten zouden worden. Hij wordt geacht goed te hebben kunnen beoordelen of verwacht mocht worden dat hij met zijn partner in staat zou zijn de lasten van de aangevraagde leningen te (blijven) dragen.
- 5.4 Het hangt van de omstandigheden van het geval af of een hypotheekverstrekker aan wie opgave wordt gedaan van het inkomen van de aanvrager, zonder verder onderzoek mag aannemen dat de opgave juist is. In dit geval was voor de financiële dienstverlener duidelijk dat degene die namens de kredietbemiddelaar [X] de 'overzichten van de invoergegevens' had opgesteld en het formulier had ingevuld, zelf degene was (samen met zijn partner) voor wie de hypothecaire leningen werden aangevraagd. De financiële dienstverlener wist ook dat de consument werkte als assurantietussenpersoon en vaker betrokken was bij de aanvraag van hypotheken. Een financiële dienstverlener mag in het algemeen ervan uitgaan dat een assurantietussenpersoon het belang en het doel begrijpt van het verstrekken van juiste inkomensgegevens bij de aanvraag van een hypothecaire lening en dat hij ook begrijpt dat een te hoge opgave tot overkreditering kan leiden. In een geval als het onderhavige mag de hypotheekverstrekker daarom in beginsel ervan uitgaan dat de opgegeven gegevens juist zijn. Onder bijzondere omstandigheden kan dat anders zijn, maar die zijn niet gesteld of gebleken. In het geval van de tweede hypotheek was er voor de financiële dienstverlener des te meer reden om ervan uit te gaan dat de verstrekte gegevens juist waren, omdat er ook een brief van een accountantskantoor was ingediend waarin een vergelijkbaar inkomen werd genoemd (wel met als bron de directie van [X]). Daarom moet geoordeeld worden dat de financiële dienstverlener in dit geval voldaan heeft aan zijn zorgplicht om

voorafgaand aan het verstrekken van de hypothecaire leningen inlichtingen in te winnen over de inkomens- en vermogensposities van de consumenten teneinde overkreditering van de consument te voorkomen.

- 5.5 Daar komt bij dat het niet aangaat dat de consumenten aan de financiële dienstverlener verwijten onvoldoende gewaakt te hebben tegen overkreditering, indien het zo zou zijn dat de consumenten zelf een onjuiste opgave hebben gedaan, waarbij de consument ook nog als bemiddelaar is opgetreden. De consumenten hebben niet aangevoerd dat (bij het uitgangspunt dat de opgave van het inkomen van de consument onjuist was) niet aan de consument kan worden toegerekend dat hij een onjuiste opgave heeft gedaan van zijn eigen inkomen. Zij hebben in het geheel niet toegelicht hoe het heeft kunnen gebeuren dat een (beweerdelijk) onjuiste opgave is gedaan, noch daarvoor enige verklaring gegeven.
- 5.6 Voor aansprakelijkheid van de financiële dienstverlener is niet alleen nodig dat komt vast te staan dat hij onvoldoende onderzoek heeft gedaan, maar ook dat daadwerkelijk overkreditering heeft plaatsgevonden. Er kan echter niet van worden uitgegaan dat daadwerkelijk overkreditering heeft plaatsgevonden. De door de consumenten overgelegde jaarstukken van [X], de inkomensverklaring van de belastingdienst van 3 november 2004 en de brief van de belastingdienst van 12 december 2008 met betrekking tot een schikking bieden daarvoor onvoldoende houvast. Deze stukken zijn ook onvoldoende toegelicht. Zoals de financiële dienstverlener heeft aangevoerd, heeft [X] weliswaar verlies geleden in de boekjaren 2000 en 2002, maar niet in de boekjaren 1999 en 2001.
- 5.7 De klacht over overkreditering kan dus niet tot toewijzing van enige vordering leiden.
- 5.8 De consumenten hebben ook geklaagd dat de financiële dienstverlener achter de schermen zakelijk en privé aan elkaar heeft gekoppeld en bij zijn eenzijdige oplossing geen rekening heeft gehouden met de wensen en mogelijkheden van de consumenten. Deze klacht is onvoldoende geconcretiseerd en kan daarom evenmin tot toewijzing van enige vordering leiden.
- 5.9 Op grond van het voorgaande dient de beslissing van de Geschillencommissie te worden bevestigd.

6. Beslissing

De Commissie van Beroep bevestigt de beslissing van de Geschillencommissie.